

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรม การทำบุญบั้งไฟของชาวบ้านหนองเขื่อนช้าง ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ผู้วิจัย	: พระครูวิจิตรวนสาร (บุญสวย สุจิตโต/แก้วหานาม)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระมหามิตร ฐิตปัญญา ป.ธ.๔, พธ.บ.(รัฐศาสตร์) (Pol.), พธ.ม. พระพุทธศาสนา (Bud.), Ph.D. (Bud.) : ดร. ประยูร แสงใส ป.ธ.๔, พธ.บ., M.A.(Ed.), P.G.DIP.IN Journalism, Ph.D. (Ed.) : ผศ.ดร.สุวิน ทองปั้น พธ.บ., M.A., Ph.D. (Phil.)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาความเป็นมาของ ประเพณีบุญบั้งไฟ ของชาวบ้านหนองเขื่อนช้างตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม ๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมบุญบั้งไฟของชาวบ้านหนอง เขื่อนช้าง ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และ ๓) เพื่อศึกษาคุณค่าของ พุทธธรรมที่ปรากฏในบุญบั้งไฟ ที่มีต่อวิถีชีวิตชาวบ้านหนองเขื่อนช้าง ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อและความศรัทธาของชาวบ้านหนองเขื่อนช้าง มีคติ ความเชื่อทางสังคมของชาวอีสานทั่วไปที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติ และมีความเชื่อตาม นิทานปรัมปราที่เกี่ยวกับบุญบั้งไฟ ๒ เรื่อง คือ เรื่องท้าวผาแดง – นางไอ่ และเรื่องผญาคัน คาก และตามความเชื่อดั้งเดิมของชาวบ้านหนองเขื่อนช้างเชื่อว่าบั้งไฟเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็น

สัญญาส่งขึ้นฟ้าเพื่อขอฝนจากพญาแถนซึ่งจะบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล โดยเฉพาะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาโดยจะจัดขึ้นในเดือน ๖ เป็นประจำทุกปี

หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมการทำบุญบั้งไฟของชาวบ้านหนองเขื่อนช้าง ได้แก่ หลักศรัทธาความเชื่อ ซึ่งชาวบ้านนำความเชื่อที่ผสมผสานระหว่างความเชื่อแบบดั้งเดิมของชาวอีสานและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ ฃรราวาธรรม๔ ชาวบ้านทุกคนจะเสียสละเวลา ไม่ไปทำไร่นาแต่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในการจัดเตรียมประเพณีบุญบั้งไฟ, สังคหวัตถุ ๔ มีการสงเคราะห์แก่ผู้มาร่วมงาน, บุญกิริยาวัตถุ ๓ ชาวบ้านได้ปฏิบัติตามหลัก ทาน ศีล และภาวนา ในทุกกิจกรรม,หลักความสามัคคี, หลักอิทธิบาท ๔ ความชอบ ความเพียร ความเอาใจใส่ และการใช้ปัญญา ชาวบ้านในการทำประเพณีบุญบั้งไฟในทุกกิจกรรมงานจึงสำเร็จออกมาได้, หลักการให้ทาน ชาวบ้านมีการทำบุญบริจาคทรัพย์เพื่อจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ, หลักของศีล และหลักสมาธิ ในการทำบั้งไฟต้องใช้สมาธิตั้งแต่ขึ้นตอนแรกจนถึงขึ้นตอนสุดท้าย

ประเพณีบุญบั้งไฟมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของชาวบ้านหนองเขื่อนช้างเป็นอย่างมาก ซึ่งชาวบ้านได้รับคุณค่าและประโยชน์จากประเพณีบุญบั้งไฟในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านจิตใจ ซึ่งทำให้ชาวบ้านมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพทางการเกษตร เชื่อว่าจะมีน้ำทำนาข้าวปลาอาหารจะอุดมสมบูรณ์, ด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดรายได้ในชุมชน, ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น ชาวบ้านจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดงาน, ด้านความสามัคคีของชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชนในการ ร่วมจัดบุญบั้งไฟ ยังเป็นการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาวอีสานให้เป็นมรดกสืบต่อไป